

Briselē, 23.5.2018.
COM(2018) 370 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

2018. GADA KONVERĢENCES ZIŅOJUMS

(sagatavots saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 140. panta 1. punktu)

{SWD(2018) 350 final}

1. ZIŅOJUMA MĒRĶIS

Ir paredzēts, ka euro ir vienotā valūta Eiropas Savienībā kopumā. Tagad to ik dienu izmanto aptuveni 342 miljoni cilvēku 19 dalībvalstīs (“eurozona”). Euro ir otrā visvairāk izmantotā valūta pasaulē. Sešdesmit citas valstis un teritorijas visā pasaulē, kurās mīt 175 miljoni cilvēku, ir izvēlējušās izmantot euro kā savu valūtu vai piesaistīt tai savu valūtu.

Līguma par Eiropas Savienības darbību (turpmāk LESD) 140. panta 1. punktā noteikts, ka Komisija un Eiropas Centrālā banka (ECB) vismaz reizi divos gados vai pēc dalībvalsts ar izņēmuma statusu¹ iesniegta pieprasījuma ziņo Padomei par panākumiem, ko dalībvalstis guvušas, pildot savas saistības attiecībā uz ekonomiskās un monetārās savienības izveidi. 2016. gada jūnijā Komisija un ECB pieņēma jaunākos konverģences ziņojumus.

2018. gada konverģences ziņojums attiecas uz šādām septiņām dalībvalstīm ar izņēmuma statusu: Bulgārija, Čehija, Horvātija, Polija, Rumānija, Ungārija un Zviedrija². Detalizēts vērtējums par konverģences stāvokli šajās dalībvalstīs ietverts minētā ziņojuma tehniskajā pielikumā.

Komisijas un ECB sagatavoto ziņojumu saturu reglamentē LESD 140. panta 1. punkts. Šajā pantā ir ietverta prasība, ka ziņojumos jāiekļauj vērtējums par valsts tiesību aktu, tostarp valsts centrālās bankas statūtu, atbilstību LESD 130. un 131. pantam, kā arī Eiropas Centrālo banku sistēmas statūtiem un Eiropas Centrālās bankas statūtiem (turpmāk ECBS un ECB statūti). Turklāt ziņojumos, atsaucoties uz konverģences kritērijiem (cenu stabilitāte, publiskās finanses, valūtas kursa stabilitāte, ilgtermiņa procentu likmes), kā arī ņemot vērā citus LESD 140. panta 1. punkta pēdējā daļā minētos faktorus, arī jāvērtē, vai attiecīgajā dalībvalstī ir sasniegts augsts ilgtspējīgas konverģences līmenis. Četri konverģences kritēriji ir iztirzāti Līgumiem pievienotajā protokolā (Protokols Nr. 13 par konverģences kritērijiem).

Finanšu un ekonomikas krīze, kā arī valsts parāda krīze eurozonā atklāja trūkumus ekonomikas un monetārās savienības (EMS) ekonomikas pārvaldības sistēmā un parādīja, ka tās instrumentus nepieciešams izmantot plašāk. Lai nodrošinātu ilgtspējīgu EMS darbību, Savienībā tiek veikta kopējās ekonomikas pārvaldības stiprināšana. Konverģences novērtējums tādējādi ir saskaņots ar plašāku Eiropas pusgada pieeju, kas integrēti pievēršas ekonomikas politikas problēmām, ar kurām EMS nākas saskarties, nodrošinot fiskālo stabilitāti, konkurētspēju, finanšu tirgus stabilitāti un ekonomisko izaugsmi. Galvenie jauninājumi pārvaldības reformas jomā, pastiprinot katras dalībvalsts konverģences procesa un tā ilgtspējas novērtējumu, ietver *inter alia* pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras stiprināšanu ar Stabilitātes un izaugsmes pakta 2011. gada reformu un jaunus instrumentus makroekonomikas nelīdzsvarotības uzraudzības jomā. Konkrētāk, šajā ziņojumā ņemti vērā konstatējumi makroekonomikas nelīdzsvarotības novēršanas procedūras ietvaros³.

¹ Dalībvalstis, kuras vēl nav izpildījušas euro ieviešanai nepieciešamos nosacījumus, sauc par “dalībvalstīm ar izņēmuma statusu”. Dānija un Apvienotā Karaliste vienojās par izņēmuma kārtību pirms Māstrihtas līguma pieņemšanas un nepiedalās EMS trešajā posmā.

² Dānija un Apvienotā Karaliste nav izteikušas vēlēšanos ieviest euro, tādēļ vērtējums uz tām neattiecas.

³ Komisija 2017. gada novembrī publicēja septīto brīdināšanas mehānisma ziņojumu (BMZ) un 2018. gada martā – attiecīgo padziļināto pārskatu secinājumus.

Šīs krīzes arī atklāja, ka pastāv nevēlamas saiknes starp valstu banku sektoriem un valdībām, un izraisīja lielu sadrumstalotību finanšu tirgos. Tika izveidota banku savienība, lai pārtrauktu šīs saiknes un novērstu sadrumstalotību, kā arī nodrošinātu labāku riska diversifikāciju dalībvalstīs un pienācīgu ekonomikas finansējumu. Jau ir izveidoti vairāki svarīgi banku savienības elementi, t. i., vienots noteikumu kopums, vienotais uzraudzības mehānisms (VUM) un vienotais noregulējuma fonds (VNF). Dalībvalstis, kuras pieņem euro, piedalīsies arī banku savienībā. Šāda dalība nav atkarīga no šajā ziņojumā veiktā novērtējuma par konverģences kritērijiem.

Kā daļu no 2017. gada 6. decembrī iesniegtā tiesību aktu kopuma par Eiropas EMS padziļināšanu Eiropas Komisija ierosināja izveidot īpašu darba plūsmu (tehniskās palīdzības pasākumu ietvaros), lai sniegtu mērķtiecīgu atbalstu dalībvalstīm to nolūkā pievienoties eurozonai⁴. Šis priekšlikums tika atspoguļots Strukturālo reformu atbalsta programmas regulas grozījumā⁵. Komisija arī paziņoja, ka laikposmam pēc 2020. gada tā ierosinās īpašu konverģences mehānismu, lai palīdzētu dalībvalstīm konkrēti gatavoties sekmīgai dalībai eurozonā. Tomēr tas nav atkarīgs no oficiālā procesa euro ieviešanai, kas notiek ar konverģences ziņojumiem.

Konverģences kritēriji

Lai pārbaudītu **valsts tiesību aktu**, tostarp valsts centrālās bankas statūtu, **atbilstību** LESD 130. pantam un atbilstību saderības prasībai saskaņā ar LESD 131. pantu, jāizvērtē monetārās finansēšanas aizlieguma (123. pants) un privileģētas piekļuves aizlieguma (124. pants) ievērošana, saskaņība ar ECBS mērķiem (127. panta 1. punkts) un uzdevumiem (127. panta 2. punkts) un citi aspekti, kas attiecas uz valsts centrālās bankas integrāciju ECBS.

Cenu stabilitātes kritērija definīcija ir iekļauta LESD 140. panta 1. punkta pirmajā ievilkumā: augstu cenu stabilitātes līmeni *“konstatē, samērojot inflācijas līmeni attiecīgajā valstī ar inflācijas līmeni, augstākais, trijās cenu ziņā stabilākajās dalībvalstīs.”*

Protokola par konverģences kritērijiem 1. pantā noteikts, ka *“cenu stabilitātes kritērijs [...] nozīmē, ka attiecīgajā dalībvalstī ir stabilas cenas un vienā gadā pirms novērtējuma vidējais inflācijas līmenis nepārsniedz 1,5 procentu punktus, to samērojot ar, augstākais, tādu triju dalībvalstu datiem, kur cenu stabilitāte ir vislielākā. Inflāciju aprēķina, salīdzinot patēriņa cenu indeksus un ņemot vērā to, ka dažādās valstīs to nosaka dažādi.”*⁶ Prasība par ilgtspēju nozīmē, ka apmierinošu inflācijas rādītāju pamatā jābūt resursu izmaksu līmenim un citiem faktoriem, kas ietekmē cenu izmaiņas strukturālā izpratnē, nevis īstermiņa faktoru ietekmei. Tāpēc konverģences pārbaude ietver tādu faktoru novērtējumu, kam ir ietekme uz inflācijas prognozēm, un to papildina atsauce uz jaunākajām Komisijas dienestu inflācijas prognozēm⁷. Šajā sakarībā ziņojumā arī tiek vērtēts, vai valsts varētu sasniegt atsaucē vērtību nākamo mēnešu laikā.

⁴ Eiropas Komisijas paziņojums “Jauni budžeta instrumenti stabilai eurozonai Savienības sistēmas ietvaros, COM(2017) 0822 final, 2017. gada 6. decembris.

⁵ Priekšlikums – Eiropas Parlamenta un Padomes regula, ar ko groza Regulu (ES) 2017/825, COM(2017) 825 final, 2017/0334(COD), 2017. gada 6. decembris.

⁶ Cenu stabilitātes kritērija vajadzībām inflāciju mēra, izmantojot saskaņotos patēriņa cenu indeksus (SPCI), kas ir definēti Padomes Regulā (EK) Nr. 2494/95.

⁷ Inflācijas un citu mainīgo lielumu prognozes ir atrodamas Komisijas dienestu 2018. gada pavasara prognozē. Komisijas dienestu prognozes balstās uz virkni kopēju pieņēmumu attiecībā uz ārējiem mainīgajiem lielumiem un nemainīgas politikas pieņēmumu, tajā pašā laikā ņemot vērā pietiekami detalizēti zināmus pasākumus.

2018. gada martā aprēķinātā inflācijas atsauces vērtība ir 1,9 %⁸, un trīs dalībvalstis ar labākajiem rādītājiem ir Kipra, Īrija un Somija⁹.

Konverģences **kritērijs, kas attiecas uz publisko finanšu stāvokli**, LESD 140. panta 1. punkta otrajā ievilkumā ir definēts kā *“valsts finanšu stāvokļa stabilitāte; to konstatē, izejot no tā, vai ir sasniegts valsts budžeta stāvoklis bez pārmērīga deficīta, kā noteikts šā Līguma 126. panta 6. punktā.”* Papildus tam Protokola par konverģences kritērijiem 2. pantā ir noteikts, ka šis kritērijs nozīmē to, ka *“novērtējuma brīdī uz dalībvalsti neattiecas atbilstīgi 126. panta 6. punktam pieņemtais Padomes lēmums par pārmērīgu budžeta deficītu.”* Kā daļa no kopējās ekonomikas pārvaldības stiprināšanas EMS 2011. gadā tika pastiprināti sekundārie tiesību akti, kas attiecas uz publiskajām finansēm, tostarp jaunais regulējums, ar ko groza Stabilitātes un izaugsmes paktu¹⁰.

LESD 140. panta 1. punkta trešajā ievilkumā **valūtas kursa kritērijs** ir skaidrots šādi: *“vismaz divus gadus attiecīgās valsts valūtas kursa svārstības palikušas Eiropas monetārās sistēmas valūtas maiņas mehānisma noteiktajās robežās, un šīs valsts valūta nav devalvēta attiecībā pret euro.”*

Protokola par konverģences kritērijiem 3. pantā noteikts, ka: *“kritērijs dalībai Eiropas monetārās sistēmas valūtas maiņas mehānismā [...] nozīmē, ka attiecīgā dalībvalsts vismaz divus gadus pirms novērtējuma bez lielām grūtībām ir ievērojusi normālās valūtas kursa svārstību robežas, kas paredzētas Eiropas monetārās sistēmas valūtas maiņas mehānismā. Proti, dalībvalsts šajā laikposmā pēc savas iniciatīvas nav devalvējusi savas valūtas oficiālo maiņas kursu attiecībā pret euro.”*¹¹

Attiecīgais valūtas kursa stabilitātes novērtēšanas divu gadu periods šajā ziņojumā aptver laika posmu no 2016. gada 24. aprīļa līdz 2018. gada 23. aprīlim. Šajā valūtas kursa stabilitātes kritērija novērtējumā Komisija ņem vērā izmaiņas tādos papildu rādītājos kā ārvalstu valūtas rezerves un īstermiņa procentu likmes, kā arī politikas pasākumu, tostarp valūtas intervences un attiecīgos gadījumos starptautiskās finansiālās palīdzības, lomu valūtas kursa stabilitātes saglabāšanā. Patlaban neviena no šajā konverģences ziņojumā novērtētajām dalībvalstīm nav iesaistīta VKM II. Par dalību VKM II pēc dalībvalsts pieprasījuma lemj visi VKM II dalībnieki vienprātīgi¹².

LESD 140. panta 1. punkta ceturtajā ievilkumā ir ietverta šāda prasība: *“stabilitāte, ko dalībvalsts ar izņēmuma statusu panākusi konverģencē un ar piedalīšanos valūtas maiņas mehānismā, kuru atspoguļo ilgtermiņa procentu likmes.”* Protokola par konverģences kritērijiem 4. pants nosaka, ka *“procentu likmju konverģences kritērijs [...] nozīmē, ka viena gada laikposmā pirms novērtējuma attiecīgās dalībvalsts vidējā nominālā ilgtermiņa aizdevumu procentu likme par ne vairāk kā 2 % pārsniedz likmes, augstākais, trijās tādās dalībvalstīs, kur cenu stabilitāte ir*

⁸ Šajā ziņojumā izmantotie dati apkopoti līdz 2018. gada 23. aprīlim.

⁹ Attiecīgajā 12 mēnešu laikposmā vidējais inflācijas līmenis bija 0,2 %, 0,3 % un 0,8 %.

¹⁰ Direktīva par obligātajām prasībām valstu budžetu sistēmām, divas jaunas regulas par makroekonomisko uzraudzību un trīs regulas, ar ko groza Stabilitātes un izaugsmes paktu (SIP), kuras stājās spēkā 2011. gada 13. decembrī (viena no divām jaunajām regulām par makroekonomisko uzraudzību un viena no trijām regulām, ar ko groza SIP, ietver jaunus stiprināšanas mehānismus eurozonas dalībvalstīm). Papildus parāda kritērija efektīvai izmantošanai pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūrā ir veikti grozījumi, ar ko ievieš virkni nozīmīgu jauninājumu Stabilitātes un izaugsmes paktā, konkrētāk, izdevumu sliekšni nolūkā papildināt tā progresa novērtējumu, kas panākts virzībā uz katrai valstij konkrētu vidēja termiņa budžeta mērķi.

¹¹ Izvērtējot atbilstību valūtas kursa kritērijam, Komisija pārbauda, vai valūtas kurss ir bijis pēc iespējas tuvāks valūtas kursa mehānisma II (VKM II) centrālajai likmei, bet vienlaikus var ņemt vērā valūtas kursa paaugstināšanās cēloņus saskaņā ar neoficiālās ECOFIN padomes Kopējo paziņojumu par pievienošanās valstīm un VKM II (2003. gada 5. aprīlis, Atēnas).

¹² VKM II dalībnieki ir eurozonas finanšu ministrijas, ECB, VKM II finanšu ministrijas un centrālās bankas ārpus eurozonas.

vislielākā. Procentu likmes aprēķina, par pamatu ņemot valsts ilgtermiņa obligācijas vai līdzīgus vērtspapīrus un ņemot vērā to, ka dažādās valstīs tās nosaka dažādi.”

2018. gada martā aprēķinātā procentu likmju atsauces vērtība bija 3,2 %¹³.

LESD 140. panta 1. punktā ir noteikta prasība vērtēt arī **citus faktorus**, kas ir nozīmīgi ekonomikas integrācijai un konverģencei. Minētie papildu faktori aptver finanšu un produktu tirgu integrāciju, maksājumu bilances tekošā konta attīstību, kā arī darbaspēka vienības izmaksu un citu cenu indeksu attīstību. Pēdējie no minētajiem faktoriem ir atspoguļoti cenu stabilitātes vērtējumā. Visi šie papildu faktori ir nozīmīgi rādītāji, ka dalībvalsts integrācija eurozonā varētu norisināties bez sarežģījumiem, un tie sniedz labāku priekšstatu par konverģences ilgtspēju.

2. BULGĀRIJA

Ņemot vērā juridiskās atbilstības un konverģences kritēriju atbilstības novērtējumu, kā arī papildu faktorus, Komisija uzskata, ka Bulgārija nav izpildījusi nosacījumus euro ieviešanai.

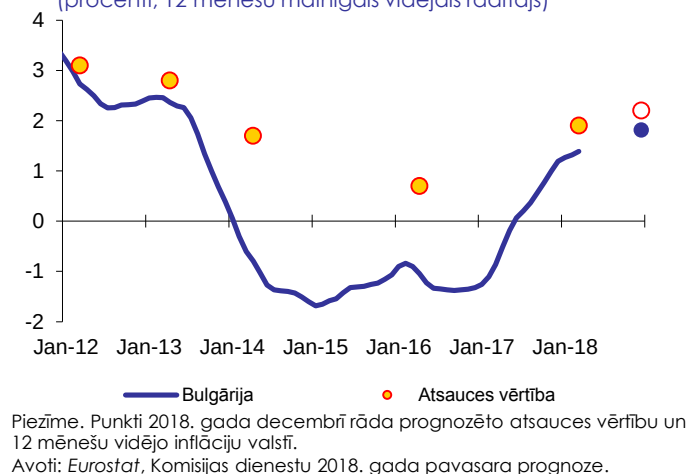
Bulgārijas tiesību akts, konkrētāk, likums “Par Bulgārijas Nacionālo banku”, **nav pilnībā atbilstošs** LESD 131. pantā noteiktajam saderības pienākumam. Pastāv neatbilstības un nepilnības saistībā ar centrālās bankas neatkarību, monetārās finansēšanas aizliegumu un centrālās bankas integrāciju ECBS euro ieviešanas laikā, ņemot vērā uzdevumus, kas noteikti LESD 127. panta 2. punktā un ECBS/ECB statūtu 3. pantā.

Bulgārija ir izpildījusi cenu stabilitātes kritēriju. Vidējais inflācijas līmenis Bulgārijā 12 mēnešu laikā līdz 2018. gada martam bija 1,4 %, kas ir zemāks par 1,9 % atsauces vērtību. Sagaidāms, ka turpmākajos mēnešos tas saglabāsies zemāks par atsauces vērtību.

Gada SPCI inflācijas līmenis Bulgārijā bija negatīvs no 2013. gada vidus līdz 2017. gada sākumam vairāku faktoru dēļ, proti, importēto preču cenas samazināšanās, neliels iekšzemes pieprasījums un administrēto cenu samazinājumi. 2016. gadā tas samazinājās no -0,4 % janvārī līdz apmēram -2,5 % 2016. gada vidū, kad tas sāka paaugstināties. 2016. gada decembrī tas sasniedza -0,5 % un turpināja paaugstināties līdz 2017. gada aprīlim, kad tas bija 1,7 %. 2017. gada maijā–jūlijā inflācija atkal uz laiku samazinājās, bet drīz atsāka paaugstināties, 2017. gada novembrī sasniedzot aptuveni 1,9 %. 2017. gada inflācijas kāpums atspoguļoja lielāku enerģijas un pārtikas cenu inflāciju. Inflācija atkal samazinājās 2018. gada sākumā un 2018. gada martā atgriezās 1,9 % līmenī.

¹³ Atsauces vērtība 2018. gada martā ir aprēķināta kā vienkāršais vidējais rādītājs no vidējās ilgtermiņa procentu likmes Kīprā (2,2 %), Īrijā (0,8 %) un Somijā (0,6 %), kam pieskaitīti divi procentpunkti.

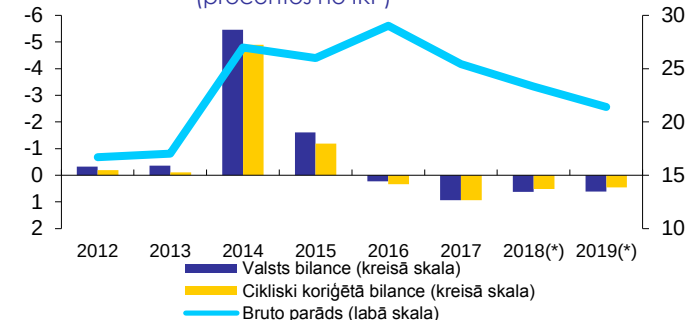
2.a diagramma. Bulgārija - Inflācijas kritērijs kopš 2012. gada
(procenti, 12 mēnešu mainīgais vidējais rādītājs)

Tiek prognozēts, ka inflācija turpinās pieaugt sakarā ar iekšējiem faktoriem, t. i., privātā pieprasījuma pieaugumu, ko veicina paredzamais mājāsaimniecību izmantojamo ienākumu pieaugums, un sakarā ar ārējo ietekmi, t. i., paredzamo naftas cenu pieaugumu pasaulē un to ietekmi uz enerģijas cenām. Tādējādi saskaņā ar Komisijas dienestu 2018. gada pavasara prognozi paredzams, ka SPCI inflācija 2018. un 2019. gadā vidēji būs 1,8 %. Relatīvi zema cenu līmenis Bulgārijā (2016. gadā tas bija aptuveni 47 % no eurozonas vidējā līmeņa) norāda uz to, ka ilgtermiņā pastāv ievērojams potenciāls cenu līmeņa konverģencei.

Bulgārija ir izpildījusi publisko finanšu stāvokļa kritēriju. Turklāt, pamatojoties uz 2018. gada konverģences programmas novērtējumu, sagaidāms, ka Bulgārija 2018. un 2019. gadā atbildīs Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumiem. Uz Bulgāriju neattiecas Padomes lēmums par pārmērīga budžeta deficīta pastāvēšanu. Vispārējās valdības budžeta balance 2016. un 2017. gadā attiecīgi bija 0,2 % un 0,9 % no IKP. Saskaņā ar Komisijas dienestu 2018. gada pavasara prognozi paredzēts, ka tā saglabāsies pozitīva 0,6 % apmērā gan 2018. gadā, gan 2019. gadā, pamatojoties uz nemainīgas politikas pieņemumu. 2017. gadā valsts kopējā parāda attiecība pieauga līdz 25,4 % no IKP, un paredzams, ka 2018. gadā tā turpinās samazināties līdz aptuveni 23,3 % no IKP, bet 2019. gadā – līdz 21,4 % no IKP. Bulgārijas fiskālo sistēmu nesen ir stiprinājuši secīgi likumdošanas pasākumi, kas tagad ir jāīsteno.

2.b diagramma. Bulgārija - Valsts budžeta balance un parāds
(procentos no IKP)

Bulgārija nav izpildījusi valūtas kursa kritēriju. Bulgārijas leva nav iesaistīta VKM II. Bulgārijas Nacionālā banka īsteno savu galveno mērķi, proti, cenu stabilitātes nodrošināšanu, izmantojot īpašu valūtas kursa režīmu valūtas nodrošinājuma sistēmas (*Currency Board Arrangement – CBA*) ietvaros. Bulgārija ieviesa CBA 1997. gadā, piesaistot Bulgārijas levu Vācijas markai un vēlāk – euro. Papildu rādītāji, piemēram, ārvalstu valūtas rezervju un īstermiņa aizdevumu procentu likmju izmaiņas, liecina, ka ieguldītāju riska uztvere attiecībā uz Bulgāriju joprojām ir labvēlīga. CBA noturība joprojām balstās uz apjomīgu oficiālo rezervju nodrošinājumu. Divu gadu laikā, par kuriem veikts novērtējums, Bulgārijas levas kurss ir bijis pilnībā stabils attiecībā pret euro kursu atbilstoši CBA sistēmas darbībai.

Bulgārija ir izpildījusi ilgtermiņa procentu likmju konverģences kritēriju. Vidējā ilgtermiņa aizdevumu procentu likme Bulgārijā gada laikā līdz 2018. gada martam bija 1,4 %, kas ir zemāka par 3,2 % atsaucēs vērtību. Ilgtermiņa procentu likmes Bulgārijā samazinājās no 2,4 % 2016. gada janvārī līdz 0,9 % 2018. gada janvārī. Ienesīguma starpības, salīdzinot ar Vācijas etalona obligāciju, 2016. gada pirmajā pusē palielinājās par aptuveni 50 bāzes punktiem līdz aptuveni 250 bāzes punktiem 2016. gada jūlijā, bet kopš tā laika tām ir tendence samazināties. 2017. gada beigās starpība sasniedza 72 bāzes punktus, vēl vairāk samazinoties zem 40 bāzes punktiem 2018. gada sākumā.

Ir izvērtēti arī **papildu faktori**, tostarp maksājumu bilances attīstība un tirgu integrācija. Bulgārijas ārējā bilancē radās ievērojams pārpalikums, 2016. un 2017. gadā sasniedzot attiecīgi 4,5 % un 5,5 % no IKP. Bulgārijas ekonomika ar tirdzniecības un ieguldījumu saikņu palīdzību ir labi integrējusies eurozonas ekonomikā. Ņemot par vērtējuma pamatu atsevišķus rādītājus attiecībā uz darījumdarbības vidi, Bulgārijas rādītāji ir sliktāki nekā vairumam eurozonas dalībvalstu. Galvenās problēmas ir saistītas arī ar iestāžu sistēmu, tostarp korupciju un valsts pārvaldes efektivitāti. Bulgārijas finanšu sektors ir labi integrējies ES finanšu sektorā, jo īpaši pateicoties tam, ka liela daļa banku pieder ārvalstu īpašniekiem. Saistībā ar makroekonomikas nelīdzsvarotības novēršanas procedūru par Bulgāriju 2018. gadā tika sagatavots padziļināts pārskats, kurā secināts, ka Bulgārijā ir makroekonomikas nelīdzsvarotība (tādējādi pārskatot iepriekšējo secinājumu par pārmērīgu nelīdzsvarotību), kas saistīta ar finanšu sektora nepilnībām apvienojumā ar lielām parādsaistībām un ienākumus nenesošiem aizdevumiem korporatīvajā sektorā. Pastāvīgi strukturālie trūkumi liedz ātrāk uzlaboties darba tirgum.

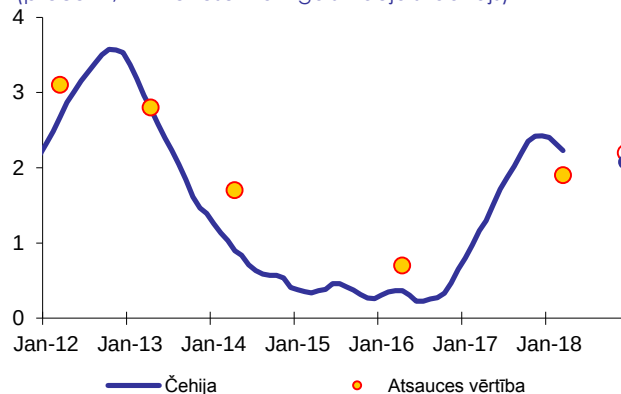
3. ČEHIJA

Ņemot vērā juridiskās atbilstības un konverģences kritēriju izpildes novērtējumu, kā arī papildu būtiskos faktorus, Komisija uzskata, ka Čehija nav izpildījusi nosacījumus euro ieviešanai.

Čehijas tiesību akts, konkrētāk, Nacionālās Padomes Likums Nr. 6/1993 “Par Čehijas Nacionālo banku (*Česká národní banka*)” (ČNB likums), **nav pilnībā atbilstošs** LESD 131. pantā noteiktajam saderības pienākumam. Neatbilstības attiecas uz centrālās bankas neatkarību un centrālās bankas integrāciju ECBS euro ieviešanas laikā, ņemot vērā ČNB mērķus un ECBS uzdevumus, kas noteikti LESD 127. panta 2. punktā un ECBS/ECB statūtu 3. pantā. Turklāt ČNB likumā ir arī nepilnības saistībā ar monetārās finansēšanas aizliegumu un ECBS uzdevumiem.

Čehija nav izpildījusi cenu stabilitātes kritēriju. Vidējais inflācijas līmenis Čehijā 12 mēnešu laikā līdz 2018. gada martam bija 2,2 %, kas ir augstāks par 1,9 % atsaucē vērtību. Sagaidāms, ka turpmākajos mēnešos tas samazināsies zem atsaucē vērtības.

3.a diagramma. Čehija - Inflācijas kritērijs kopš 2012. gada
(procenti, 12 mēnešu mainīgais vidējais rādītājs)

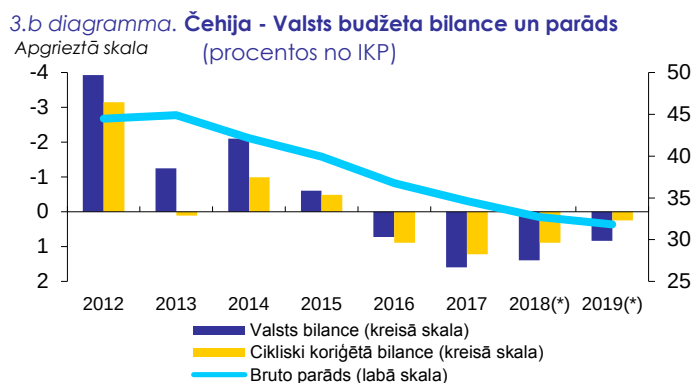

Piezīme. Punkti 2018. gada decembrī rāda prognozēto atsaucē vērtību un 12 mēnešu vidējo inflāciju valstī.
Avoti: Eurostat, Komisijas dienestu 2018. gada pavasara prognoze.

Gada SPCI inflācijas līmenis samazinājās no 0,5 % 2016. gada sākumā līdz -0,1 % 2016. gada jūnijā, pirms tas paaugstinājās līdz vairāk nekā 2 % līdz 2016. gada beigām. Pēc tam 2017. gadā tā svārstījās no 2 % līdz 3 %. Tādējādi gada SPCI inflācijas līmenis vidēji bija 0,6 % 2016. gadā un 2,4 % 2017. gadā. 2017. gada inflācijas kāpums atspoguļoja lielāku enerģijas un pārtikas cenu inflāciju, kā arī lielākus cenu pieaugumus pakalpojumu nozarē. Gada inflācija 2018. gada sākumā samazinājās un 2018. gada martā bija 1,6 %.

Paredzams, ka gada SPCI inflācija 2018. gadā samazināsies galvenokārt tādēļ, ka samazināsies pārtikas cenu inflācija (gan attiecībā uz apstrādāto, gan neapstrādāto pārtiku). Tajā pašā laikā paredzams, ka enerģijas un pakalpojumu cenas ietekmēs inflāciju vairāk nekā iepriekšējos gados. Rezultātā saskaņā ar Komisijas dienestu 2018. gada pavasara prognozi sagaidāms, ka gada SPCI inflācija vidēji būs 2,1 % 2018. gadā un 1,8 % 2019. gadā. Cenu līmenis Čehijā (2016. gadā tas bija aptuveni 64 % no vidējā eurozonas līmeņa) norāda uz to, ka ilgtermiņā pastāv potenciāls turpmākai cenu līmeņa konverģencei.

Čehija ir izpildījusi publisko finanšu stabilitātes kritēriju. Turklāt, pamatojoties uz 2018. gada konverģences programmas novērtējumu, sagaidāms, ka Čehija 2018. un 2019. gadā atbildīs Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumiem. Uz Čehiju neattiecas Padomes lēmums par pārmērīga budžeta deficīta pastāvēšanu. Vispārējās valdības budžeta balance būtiski uzlabojās no -2,1 % no IKP 2014. gadā līdz pārpalikumam 1,6 % apmērā no IKP 2017. gadā. Saskaņā ar Komisijas dienestu 2018. gada pavasara prognozi, pamatojoties uz nemainīgas politikas pieņemumu, sagaidāms, ka vispārējās valdības budžeta balance būs 1,4 % no IKP 2018. gadā un 0,8 % no IKP 2019. gadā. Valsts kopējā parāda attiecība no augstākā rādītāja 44,9 % no IKP 2013. gadā samazinājās līdz mazāk par 35 % no IKP 2017. gadā. Sagaidāms, ka 2019. gadā tā nokritīsies zemāk par 32 % no IKP. Čehijas fiskālā sistēma tika nostiprināta, 2017. gada sākumā pieņemot Fiskālās atbildības likumu, bet tā efektivitāte būs atkarīga no jauno noteikumu īstenošanas.

(*) Komisijas dienestu 2018. gada pavasara prognoze.

Avots: Eurostat, Komisijas dienesti.

Čehija nav izpildījusi valūtas kursa kritēriju. Čehijas krona nav iesaistīta VKM II. Čehija izmanto mainīgā valūtas kursa režīmu, kas ļauj centrālajai bankai veikt intervences valūtas tirgū. Laikposmā no 2013. gada novembra līdz 2017. gada aprīlim ČNB izmantoja valūtas maiņas kursu kā papildu instrumentu, lai atvieglotu monetāros nosacījumus, ļaujot kronas maiņas kursam attiecībā pret euro brīvi svārstīties tikai vājākajā pusē 27 CZK/EUR līmenī. Krona tika tirgota, mazliet pārsniedzot 27 CZK/EUR 2016. gadā un 2017. gada sākumā, jo ČNB intervences ārvalstu valūtas tirgū izslēdza turpmāku valūtas maiņas kursa palielināšanu. Pēc tam, kad 2017. gada aprīlī beidzās ČNB maiņas kursa saistības, kronas vērtība attiecībā pret euro pakāpeniski pieauga no vairāk nekā 27 CZK/EUR 2017. gada aprīļa sākumā līdz mazāk nekā 25,5 CZK/EUR 2018. gada sākumā. Divu gadu laikā pirms šā novērtējuma veikšanas kronas vērtība attiecībā pret euro palielinājās par vairāk nekā 6 %.

Čehija ir izpildījusi ilgtermiņa procentu likmju konverģences kritēriju. Vidējā ilgtermiņa procentu likme Čehijā gada laikā līdz 2018. gada martam bija 1,3 %, kas ir zemāka par 3,2 % atsaucies vērtību. Ilgtermiņa procentu likme Čehijā svārstījās ap 0,4 % 2016. gadā. Pēc tam līdz 2017. gada beigām tā lēnām pieauga līdz aptuveni 1,5 %, jo ČNB pakāpeniski padarīja monetāro politiku stingrāku. Starpība, salīdzinot ar Vācijas etalona obligāciju, 2018. gada sākumā svārstījās aptuveni 120 bāzes punktu līmenī.

Ir izvērtēti arī **papildu faktori**, tostarp maksājumu bilances attīstība un tirgu integrācija. Čehijas ārējā balance uzrādīja pārpalikumu 2,7 % apmērā no IKP 2016. gadā un 2 % apmērā no IKP 2017. gadā. Čehijas ekonomika ar tirdzniecības un ieguldījumu saikņu palīdzību ir cieši integrējusies eurozonas ekonomikā. Ņemot par pamatu atsevišķus rādītājus attiecībā uz darījumdarbības vidi, šķiet, ka Čehijas rādītāji starptautiskajos reitingos pēdējos gados ir nostabilizējušies zem eurozonas vidējā līmeņa. Čehijas finanšu sektors ir cieši integrējies ES finanšu sektorā, jo īpaši pateicoties tam, ka finanšu starpnieki lielā mērā pieder ārvalstu īpašniekiem.

4. HORVĀTIJA

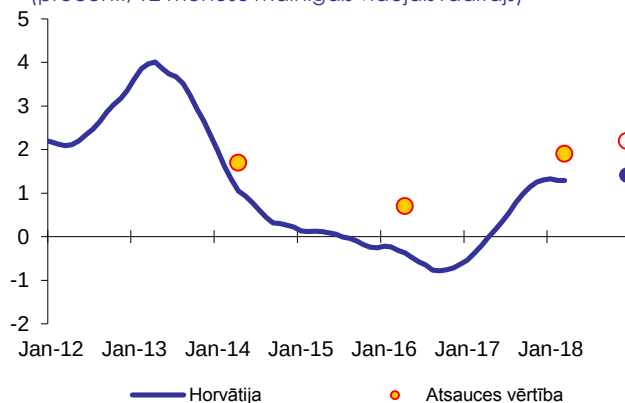
Ņemot vērā juridiskās atbilstības un konverģences kritēriju atbilstības novērtējumu, kā arī papildu faktorus, Komisija uzskata, ka Horvātijā nav izpildījusi nosacījumus euro ieviešanai.

Horvātijas tiesību akti pilnībā atbilst LESD 131. pantā noteiktajam saderības pienākumam.

Horvātija ir izpildījusi cenu stabilitātes kritēriju. Vidējais inflācijas līmenis Horvātijā 12 mēnešu laikā līdz 2018. gada martam bija 1,3 %, kas ir zemāks par 1,9 % atsaucē vērtību. Sagaidāms, ka turpmākajos mēnešos tas saglabāsies zemāks par atsaucē vērtību.

Gada SPCI inflācija 2016. gada laikā pārsvarā saglabājās negatīva sakarā ar enerģijas un neapstrādātās pārtikas cenu samazināšanos. Tādējādi kopumā tā bija vidēji -0,6 % gadā. Gada inflācijas līmenis 2016. gada beigās kļuva pozitīvs un tad 2017. gada sākumā paaugstinājās līdz vairāk nekā 1 %, pateicoties visu galveno komponentu lielākai ietekmei uz inflāciju. Pēc tam gada inflācijas līmenis svārstījās ap 1,3 % līdz 2018. gada sākumam. 2018. gada martā gada inflācija bija 1,2 %.

4.a diagramma. **Horvātija - Inflācijas kritērijs kopš 2012. gada**
(procenti, 12 mēnešu mainīgais vidējais rādītājs)

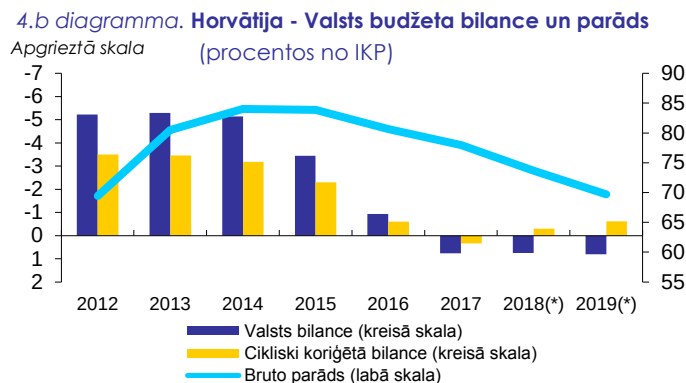

Piezīme. Punkti 2018. gada decembrī rāda prognozēto atsaucē vērtību un 12 mēnešu vidējo inflāciju valstī.
Avoti: Eurostat, Komisijas dienestu 2018. gada pavasara prognoze.

Saskaņā ar Komisijas dienestu 2018. gada pavasara prognozi paredzams, ka gada SPCI inflācija saglabāsies kopumā stabila, jo enerģijas cenu palielināšanās, iespējams, kompensēs mazāku neapstrādātās pārtikas inflāciju. Gaidāms, ka pamatinflācija 2019. gadā nedaudz palielināsies atbilstīgi pastāvīgai ekonomikas izaugsmei. Tādējādi gada SPCI inflācija tiek prognozēta vidēji 1,4 % apmērā 2018. gadā un 1,5 % apmērā 2019. gadā. Cenu līmenis Horvātijā (2016. gadā tas bija aptuveni 65 % no vidējā eurozonas līmeņa) norāda uz to, ka ilgtermiņā pastāv potenciāls cenu līmeņa konverģencei.

Horvātija ir izpildījusi publisko finanšu stāvokļa kritēriju. Turklāt, pamatojoties uz 2018. gada konverģences programmas novērtējumu, sagaidāms, ka Horvātija 2018. un 2019. gadā atbildīs Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumiem. Uz Horvātiju neattiecas Padomes lēmums par pārmērīga budžeta deficīta pastāvēšanu. Vispārējās valdības bilance 2017. gadā uzrādīja pārpalikumu 0,8 % apmērā no IKP. Saskaņā ar Komisijas dienestu 2018. gada pavasara prognozi sagaidāms, ka vispārējās valdības bilance saglabāsies kopumā stabila 0,7 % apmērā no IKP 2018. gadā un 0,8 % apmērā no IKP 2019. gadā. Tiek prognozēts, ka vispārējās valdības parāds līdz 2019. gadam samazināsies līdz aptuveni 70 % no IKP. Pēc atkārtotas kavēšanās pieņemt plānoto reformu aktus Horvātijas fiskālā sistēma joprojām bija samērā vāja visos galvenajos aspektos, jo īpaši tādos kā skaitlisko

normu izstrāde, vidēja termiņa plānu saistošais spēks un valsts fiskālās padomes izveide.

Horvātija nav izpildījusi valūtas kursa kritēriju. Horvātijas kuna nav iesaistīta VKM II. Horvātijas Valsts banka izmanto stingri uzraudzītu mainīgā valūtas kursa režīmu, primārā mērķa — cenu stabilitātes — sasniegšanai kā galveno nominālo enkuru izmantojot maiņas kursu. Laikposmā no 2016. gada sākuma līdz 2018. gada sākumam bija vērojams neliels kunas vērtības pieaugums, kā rezultātā HVB bija jāpērk ārvalstu valūta no bankām nolūkā stabilizēt valūtas maiņas kursu attiecībā pret euro. Kunas maiņas kursam attiecībā pret euro joprojām bija sezonāls raksturs ar īslaicīgu vērtības pieaugumu pavasarī, pateicoties tūrisma nozares radītajām ienākošajām ārvalstu valūtas plūsmām. Divu gadu laikā pirms šā novērtējuma veikšanas kunas vērtība attiecībā pret euro palielinājās par gandrīz 2 %.

Horvātija ir izpildījusi ilgtermiņa procentu likmju konverģences kritēriju. Vidējā ilgtermiņa procentu likme Horvātijā viena gada laikā līdz 2018. gada martam bija 2,6 %, tātad zemāka par 3,2 % atsaucies vērtību. Ilgtermiņa procentu likme Horvātijā laikposmā no 2015. gada augusta līdz 2016. gada augustam kopumā saglabājās stabila no 3,5 % līdz 4 %. Tā samazinājās līdz aptuveni 3 % 2016. gada beigās un pēc tam galvenokārt svārstījās zem 3 % 2017. gadā. 2018. gada sākumā ilgtermiņa procentu likme samazinājās līdz mazāk par 2,4 % un starpība, salīdzinot ar Vācijas etalona obligāciju nepārsniedza 200 bāzes punktu, jo Horvātija saņēma pirmo reitinga paaugstinājumu kopš 2004. gada.

Ir izvērtēti arī **papildu faktori**, tostarp maksājumu bilances attīstība un tirgu integrācija. Horvātijas ārējais pārpalikums palielinājās no 3,6 % no IKP 2016. gadā līdz 4,2 % no IKP 2017. gadā, saņemot ieguvumu no ienākumu saldo uzlabošanās. Horvātijas ekonomika ar tirdzniecības un ieguldījumu saikņu palīdzību ir labi integrējusies eurozonas ekonomikā. Ņemot par vērtējuma pamatu atsevišķus rādītājus attiecībā uz darbījums darbības vidi, Horvātijas rādītāji ir sliktāki nekā vairumam eurozonas dalībvalstu. Galvenās problēmas ir saistītas arī ar iestāžu sistēmu, tostarp regulatīvo kvalitāti. Finanšu sektors ir cieši integrējies ES finanšu sistēmā, pateicoties tam, ka vietējās bankas pieder ārvalstu īpašniekiem. Saistībā ar makroekonomikas nelīdzsvarotības novēršanas procedūru par Horvātiju 2018. gadā tika sagatavots padziļināts pārskats, kurā konstatēts, ka Horvātijā joprojām pastāv pārmērīga makroekonomikas nelīdzsvarotība, kas saistīta ar lielu valsts, privātā sektora un ārējo parādu, kurš lielā mērā ir denominēts ārvalstu valūtā, turklāt valstij ir zems izaugsmes potenciāls.

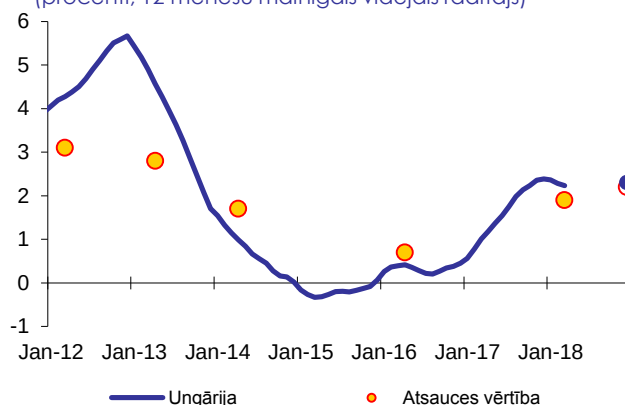
5. UNGĀRIJA

Ņemot vērā juridiskās atbilstības un konverģences kritēriju atbilstības novērtējumu, kā arī papildu faktorus, Komisija uzskata, ka Ungārija nav izpildījusi nosacījumus euro ieviešanai.

Ungārijas tiesību akts, konkrētāk, likums “Par Magyar Nemzeti Bank” (MNB), nav pilnībā atbilstošs LESD 131. pantā noteiktajam saderības pienākumam. Neatbilstības jo īpaši attiecas uz MNB neatkarību, monetārās finansēšanas aizliegumu un centrālās bankas integrāciju ECBS euro ieviešanas laikā, ņemot vērā ECBS uzdevumus, kas noteikti LESD 127. panta 2. punktā un ECBS/ECB statūtu 3. pantā. Turklāt MNB likumā ir arī nepilnības saistībā ar MNB integrāciju ECBS.

Ungārija neatbilst cenu stabilitātes kritērijam. Vidējais inflācijas līmenis Ungārijā 12 mēnešu laikā līdz 2018. gada martam bija 2,2 %, kas ir augstāks par 1,9 % atsaucē vērtību. Sagaidāms, ka turpmākajos mēnešos tas saglabāsies augstāks par atsaucē vērtību.

5.a diagramma. Ungārija - Inflācijas kritērijs kopš 2012. gada
(procenti, 12 mēnešu mainīgais vidējais rādītājs)

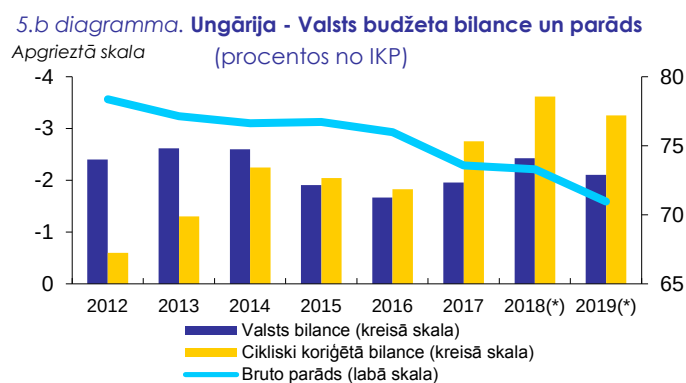
Piezīme. Punkti 2018. gada decembrī rāda prognozēto atsaucē vērtību un 12 mēnešu vidējo inflāciju valstī.
Avoti: Eurostat, Komisijas dienestu 2018. gada pavasara prognoze.

Gada SPCI inflācija Ungārijā pēdējos divos gados mainījās no ļoti zemiem līmeņiem, tostarp negatīvām vērtībām 2016. gada vidū. Pēc tam inflācija sāka strauji pieaugt, līdz 2017. gada februārim sasniedzot 2,9 %, un pēc tam pieaugumam palēninoties, galvenokārt enerģijas cenu svārstību dēļ. No 2017. gada pavasara apstrādātās pārtikas cenas palielināja SPCI inflāciju, uzturot nominālo rādītāju virs 2 % 2017. gadā. 2018. gada sākumā inflācija atkal samazinājās, galvenokārt pateicoties enerģijas un ilgtietojuma preču cenām. Gada SPCI inflācija 2018. gada martā bija 2,0 %.

Tiek prognozēts, ka inflācija 2018. gadā nedaudz samazināsies līdz 2,3 % un 2019. gadā palielināsies līdz 3,0 % saskaņā ar Komisijas dienestu 2018. gada pavasara prognozi, jo paredzams, ka pakalpojumu inflācija pieaugs algu spēcīgā pieauguma ietekmē. Relatīvi zema cenu līmenis Ungārijā (2016. gadā tas bija aptuveni 58 % no eurozonas vidējā līmeņa) norāda uz to, ka ilgtermiņā pastāv ievērojams potenciāls turpmākai cenu līmeņa konverģencei.

Ungārija ir izpildījusi publisko finanšu stāvokļa kritēriju. Uz Ungāriju neattiecas Padomes lēmums par pārmērīga budžeta deficīta pastāvēšanu. Tomēr Komisija iesaka sākt būtiskas novirzes procedūru attiecībā uz Ungāriju, ņemot vērā būtisku

novēroto novirzi no Stabilitātes un izaugsmes pakta prasībām 2017. gadā. Pamatojoties uz 2018. gada konverģences programmas novērtējumu, pastāv risks, ka būs būtiska novirze no prasībām arī 2018. un 2019. gadā. Tāpēc no 2018. gada būs vajadzīgi ievērojami turpmāki pasākumi, lai panāktu atbilstību Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumiem. Vispārējās valdības budžeta deficīts samazinājās no 1,7 % no IKP 2016. gadā salīdzinājumā ar 1,9 % 2015. gadā un tad palielinājās līdz 2,0 % 2017. gadā. Saskaņā ar Komisijas dienestu 2018. gada pavasara prognozi, pamatojoties uz nemainīgas politikas pieņemumu, sagaidāms, ka 2018. gadā tas palielināsies līdz 2,4 % no IKP un pēc tam 2019. gadā kļūs mērens 2,1 % apmērā no IKP. 2017. gadā valsts kopējā parāda attiecība pieauga līdz 73,6 % no IKP, un paredzams, ka 2018. gadā tā turpinās samazināties līdz aptuveni 73,3 % no IKP, bet 2019. gadā — līdz 71,0 % no IKP. Ungārijas fiskālā sistēma ir labi attīstīta ar stingriem noteikumiem un procedūrām parāda kontrolei visos vispārējās valdības līmeņos; tomēr joprojām pastāv daži nozīmīgi trūkumi (jo īpaši vidēja termiņa fiskālās plānošanas nelielā loma).

(*) Komisijas dienestu 2018. gada pavasara prognoze.
 Avots: Eurostat, Komisijas dienesti.

Ungārija nav izpildījusi valūtas kursa kritēriju. Ungārijas forints nav iesaistīts VKM II. Ungārija izmanto mainīgā valūtas kursa režīmu, kas ļauj centrālajai bankai veikt intervences valūtas tirgū. Forinta vērtība samazinājās no aptuveni 311 HUF/EUR 2016. gada martā līdz 314 HUF/EUR 2016. gada vidū pirms palielināšanās līdz 307 HUF/EUR līdz 2016. gada oktobrim, kad MNB ieviesa maksimālo apjomu ierobežojumus trīs mēnešu noguldījumu iespējai. Forints tad tika tirgots aptuveni 310 HUF/EUR līdz 2017. gada vidum, kad 2017. gada augustā jauna vērtības pieauguma rezultātā tas sasniedza gandrīz 304 HUF/EUR. Pēc MNB verbālas intervences, kas liecina par jaunu instrumentu ieviešanu un noguldījumu uz nakti likmes samazināšanu līdz mīnus 15 bāzes punktiem, forinta vērtība pēc 2017. gada septembra atjaunojās nedaudz zem 310 HUF/EUR. 2018. gada martā forints kopumā bija tādā pašā līmenī attiecībā pret euro kā pirms diviem gadiem.

Ungārija ir izpildījusi ilgtermiņa procentu likmju konverģences kritēriju. Vidējā ilgtermiņa aizdevumu procentu likme viena gada laikā līdz 2018. gada martam bija 2,7 %, tātad zemāka par 3,2 % atsaucis vērtību. Mēneša vidējā ilgtermiņa procentu likme samazinājās līdz aptuveni 2,8 % līdz 2016. gada augustam, pirms tā paaugstinājās līdz 3,5 % līdz 2017. gada februārim. Pēc tam tā sāka atkal pazemināties un 2017. gada decembrī sasniedza 2,1 %, atspoguļojot MNB centienus paplašināt monetāro stimulu vēl vairāk uz ilgtermiņa likmēm. Ungārijas ilgtermiņa procentu likme līdz 2018. gada februārim pieauga līdz aptuveni 2,6 % pieaugošas

peļņas starptautiskajā vidē. Ilgtermiņa procentu likmju starpība, salīdzinot ar Vācijas etalona obligāciju, 2018. gada sākumā bija apmēram 200 bāzes punkti.

Ir izvērtēti arī **papildu faktori**, tostarp maksājumu bilances attīstība un tirgu integrācija. Ārējā bilance pēdējo divu gadu laikā uzrādīja lielus pārpalikumus, lai gan 2017. gadā tā pasliktinājās galvenokārt tirdzniecības bilances dēļ. Ungārijas ekonomika ar tirdzniecības un ieguldījumu saikņu palīdzību ir cieši integrējusies eurozonas ekonomikā. Ņemot par vērtējuma pamatu atsevišķus rādītājus attiecībā uz darījumdarbības vidi, Ungārijas rādītāji ir sliktāki nekā vairumam eurozonas dalībvalstu. Ungārijas finanšu sektors ir labi integrējies ES finanšu sistēmā.

6. POLIJA

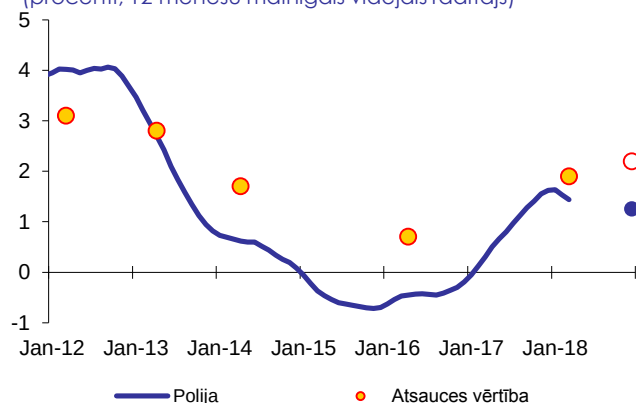
Ņemot vērā **juridiskās atbilstības un konverģences kritēriju atbilstības novērtējumu**, kā arī **papildu faktoros**, Komisija uzskata, ka Polija nav izpildījusi nosacījumus euro ieviešanai.

Polijas tiesību akti, konkrētāk, likums “Par *Narodowy Bank Polski*” (NBP) un Polijas Republikas Konstitūcija, **nav pilnībā atbilstoši** LESD 131. pantā noteiktajam saderības pienākumam. Neatbilstības attiecas uz centrālās bankas neatkarību, monetārās finansēšanas aizliegumu, kā arī centrālās bankas integrāciju ECBS euro ieviešanas laikā. Turklāt NBP likumā ir arī dažas nepilnības, kas saistītas ar centrālās bankas neatkarību un NBP integrēšanu ECBS euro ieviešanas laikā.

Polija ir izpildījusi cenu stabilitātes kritēriju. Vidējais inflācijas līmenis Polijā 12 mēnešu laikā līdz 2018. gada martam bija 1,4 %, kas ir zemāks par 1,9 % atsaucē vērtību. Sagaidāms, ka turpmākajos mēnešos tas saglabāsies zemāks par atsaucē vērtību.

6.a diagramma. Polija- Inflācijas kritērijs kopš 2012. gada

(procenti, 12 mēnešu mainīgais vidējais rādītājs)

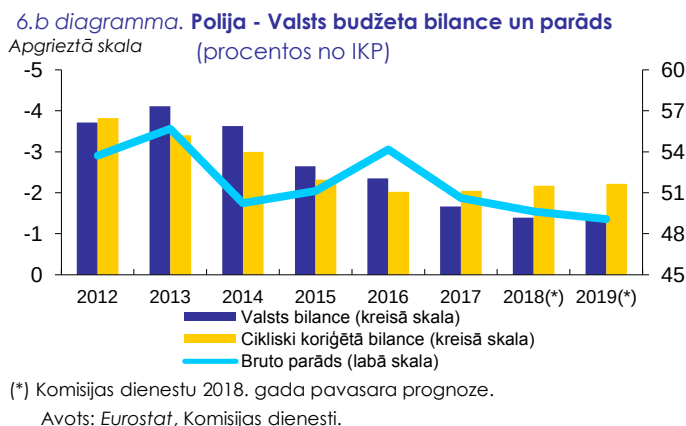
Piezīme. Punkti 2018. gada decembrī rāda prognozēto atsaucē vērtību un 12 mēnešu vidējo inflāciju valstī.

Avoti: Eurostat, Komisijas dienestu 2018. gada pavasara prognoze.

Gada SPCI inflācija 2016. gada oktobrī kļuva pozitīva un 2017. gada februārī strauji palielinājās līdz vietējam līmenim – 1,9 % pirms samazināšanās līdz 1,3 % 2017. gada jūnijā. 2017. gada otrajā pusē bija vērojams pakāpenisks inflācijas pieaugums, pirms tā novembrī pieauga līdz 2 % un 2017. gada decembrī samazinājās līdz 1,7 %. 2018. gada februārī tā strauji kritās vēl līdz 0,7 %. Šis nedaudz nepastāvīgais modelis ir skaidrojams ar enerģijas un neapstrādātās pārtikas cenu dinamiku spēcīgām svārstībām. Gada SPCI inflācija 2018. gada martā bija 0,7 %.

Tiek prognozēts, ka inflācija 2018. gadā samazināsies līdz 1,3 % un 2019. gadā palielināsies līdz 2,5 % saskaņā ar Komisijas dienestu 2018. gada pavasara prognozi sakarā ar pieaugošu spiedienu no algu pieauguma darba tirgus turpmākas spriedzes apstākļos. Relatīvi zema cenu līmeņa Polijā (2016. gadā tas bija aptuveni 52 % no eurozonas vidējā līmeņa) norāda uz to, ka ilgtermiņā pastāv ievērojams potenciāls cenu līmeņa konverģencei.

Polija ir izpildījusi publisko finanšu stāvokļa kritēriju. Uz Poliju neattiecas Padomes lēmums par pārmērīga budžeta deficīta pastāvēšanu. Tomēr, pamatojoties uz 2018. gada konverģences programmas novērtējumu, pastāv risks, ka 2018. gadā būs būtiska novirze no Stabilitātes un izaugsmes pakta prasībām, tādējādi no 2018. gada būs nepieciešami turpmāki pasākumi, lai panāktu atbilstību Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumiem. Vispārējās valdības budžeta deficīts samazinājās no 2,6 % 2015. gadā līdz 2,3 % no IKP 2016. gadā. Deficīta attiecība pret IKP 2017. gadā uzlabojās līdz 1,7 %, un, pamatojoties uz nemainīgas politikas pieņēmumu, saskaņā ar Komisijas dienestu 2018. gada pavasara prognozi paredzams, ka tā turpmāk uzlabosies līdz 1,4 % no IKP gan 2018., gan 2019. gadā. Tiek prognozēts, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP samazināsies — no 50,6 % 2017. gadā līdz 49,1 % 2019. gadā. Polijas valsts fiskālā sistēma kopumā ir stabila, un nepilnības galvenokārt ir tādās jomās kā budžeta plānošana un procedūras un neatkarīga uzraudzība.

Polija nav izpildījusi valūtas kursa kritēriju. Polijas zlots nav iesaistīts VKM II. Polija izmanto mainīgā valūtas kursa režīmu, kas ļauj centrālajai bankai veikt intervences valūtas tirgū. Laikposmā no 2016. gada aprīļa līdz 2016. gada beigām zlots tika tirgots aptuveni 4,4 attiecībā pret euro. Laikposmā no 2016. gada decembra līdz 2017. gada maijam tā vērtība pieauga kopumā par gandrīz 6 %. Tad līdz 2017. gada oktobra sākumam zlota vērtība nedaudz samazinājās (līdz aptuveni 4,3 PLN/EUR), lai pēc tam 2017. gada atlikušajā daļā nostiprinātos. Polija pakāpeniski izgāja no elastīgās kredītlīnijas vienošanās ar SVF kopš 2009. gada, izbeidzot piekļuvi 2017. gada novembrī. Divu gadu laikā pirms šā novērtējuma veikšanas zlota vērtība attiecībā pret euro pieauga par aptuveni 2 %.

Polija neatbilst ilgtermiņa aizdevumu procentu likmju konverģences kritērijam. Vidējā ilgtermiņa aizdevumu procentu likme viena gada laikā līdz 2018. gada martam bija 3,3 %, tātad augstāka par 3,2 % atsaucies vērtību. Mēneša vidējā ilgtermiņa procentu likme palielinājās no 3 % 2016. gada aprīlī līdz aptuveni 3,8 % 2017. gada sākumā. Ilgtermiņa procentu likmes tad samazinājās līdz aptuveni 3,2 % līdz 2017. gada jūnijam pirms neliela pieauguma pēc tam. Ilgtermiņa procentu likmju

starpība, salīdzinot ar Vācijas etalona obligāciju, 2018. gada sākumā bija apmēram 270 bāzes punkti.

Ir izvērtēti arī **papildu faktori**, tostarp maksājumu bilances attīstība un tirgu integrācija. Polijas ārējā balance kopš 2013. gada ir bijusi ar pārpalikumu, ko veicina nepārtraukta tirdzniecības bilances uzlabošanās. Polijas ekonomika ar tirdzniecības un ieguldījumu saikņu palīdzību ir labi integrējusies eurozonas ekonomikā. Pamatojoties uz izraudzītajiem rādītājiem, kas raksturo uzņēmējdarbības vidi, Polijas rādītāji ir eurozonas dalībvalstu vidējo rādītāju līmenī. Polijas finanšu sektors ir labi integrējies ES finanšu sektorā.

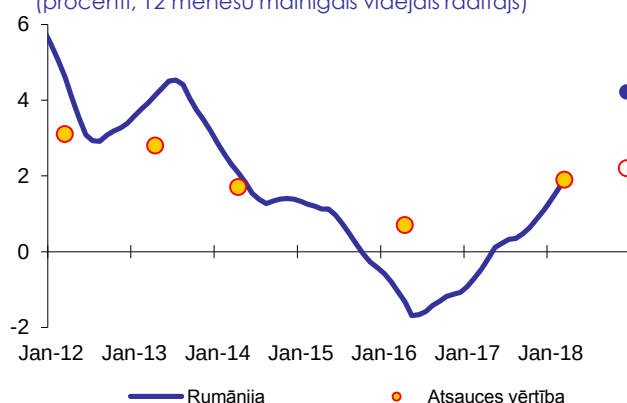
7. RUMĀNIJA

Ņemot vērā juridiskās atbilstības un konverģences kritēriju atbilstības novērtējumu, kā arī papildu faktoros, Komisija uzskata, ka Rumānija nav izpildījusi nosacījumus euro ieviešanai.

Rumānijas tiesību akts, konkrētāk, likums Nr. 312 “Par Rumānijas Bankas statūtiem” (BNR likums), **nav pilnībā atbilstošs** LESD 131. pantā noteiktajam saderības pienākumam. Neatbilstības attiecas uz centrālās bankas neatkarību, monetārās finansēšanas aizliegumu, kā arī centrālās bankas integrāciju ECBS euro ieviešanas laikā. Turklāt BNR likumā ir nepilnības saistībā ar centrālās bankas neatkarību un centrālās bankas integrāciju ECBS euro ieviešanas laikā, ņemot vērā BNR mērķus un ECBS uzdevumus, kas noteikti LESD 127. panta 2. punktā un ECBS/ECB statūtu 3. pantā.

Rumānija nav izpildījusi cenu stabilitātes kritēriju. Vidējais inflācijas līmenis Rumānijā 12 mēnešu laikā līdz 2018. gada martam bija 1,9 %, kas atbilst 1,9 % atsaucē vērtībai. Tomēr sagaidāms, ka turpmākajos mēnešos tas kļūs ievērojami augstāks par atsaucē vērtību.

7.a diagramma. Rumānija - Inflācijas kritērijs kopš 2012. gada
(procenti, 12 mēnešu mainīgais vidējais rādītājs)

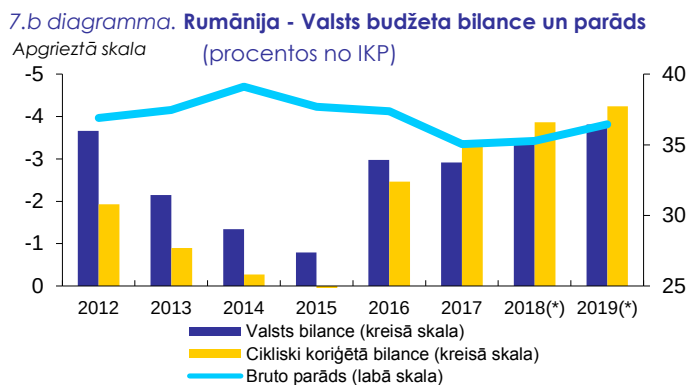
Piezīme. Punkti 2018. gada decembrī rāda prognozēto atsaucē vērtību un 12 mēnešu vidējo inflāciju valstī.
Avoti: Eurostat, Komisijas dienestu 2018. gada pavasara prognoze.

Gada SPCI inflācija 2016. gadā samazinājās – galvenokārt tas ir saistīts ar secīgiem PVN samazinājumiem un zemajām naftas cenām pasaulē. Pēc tam 2016. gada maijā sasniedzot gandrīz -3 %, tā joprojām saglabājās negatīva gandrīz visu 2016. gadu. Inflācija 2017. gadā pakāpeniski palielinājās, bet joprojām bija pieticīga, ņemot vērā PVN standarta likmes samazinājumu vēl par 1 procentpunktu un akcīzes nodokļa

samazinājumu degvielai 2017. gada janvārī. Inflācija sāka palielināties 2017. gada otrajā pusē, galvenokārt ņemot vērā pārtikas cenu kāpumu un janvārī samazinātā akcīzes nodokļa pieaugumu oktobrī no 0,6 % augustā līdz 2,6 % 2017. gada decembrī. 2018. gada sākumā inflācija turpināja pieaugt, 2018. gada martā sasniedzot 4,0 %, jo izzuda 2017. gada janvārī veikto nodokļu samazinājumu ietekme.

Saskaņā ar Komisijas dienestu 2018. gada pavasara prognozi paredzams, ka gada SPCI inflācija pieaugs līdz 4,2 % 2018. gadā un pēc tam samazināsies līdz 3,4 % 2019. gadā, jo enerģijas cenu inflācija kļūs mērena. Relatīvi zema cenu līmenis Rumānijā (2016. gadā tas bija aptuveni 51 % no eurozonas vidējā līmeņa) norāda uz to, ka ilgtermiņā pastāv ievērojams potenciāls cenu līmeņa konverģencei.

Rumānija ir izpildījusi publisko finanšu stāvokļa kritēriju. Uz Rumāniju neattiecas Padomes lēmums par pārmērīga budžeta deficīta pastāvēšanu. Tomēr Rumānijai tiek piemērota būtiskas novirzes procedūra (SDP) sakarā ar būtisku novēroto novirzi no vidējā termiņa budžeta mērķa 2016. gadā. 2017. gada rudenī tika konstatēts, ka tā nav īstenojusi efektīvus pasākumus saskaņā ar SDP, un tika sniegts pārskatīts ieteikums. Turklāt Komisija iesaka atkal sākt būtiskas novirzes procedūru attiecībā uz Rumāniju, ņemot vērā būtisku novēroto novirzi no Stabilitātes un izaugsmes pakta prasībām arī 2017. gadā. Pamatojoties uz 2018. gada konverģences programmas novērtējumu, pastāv risks, ka būs būtiska novirze no prasībām arī 2018. un 2019. gadā. Tāpēc no 2018. gada būs vajadzīgi ievērojami turpmāki pasākumi, lai panāktu atbilstību Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumiem, ņemot vērā fiskālo perspektīvu ievērojamu pasliktināšanos. Nominālais deficīts palielinājās no 0,8 % no IKP 2015. gadā līdz 3,0 % un 2,9 % no IKP attiecīgi 2016. un 2017. gadā, jo iestādes īsteno ekspansīvu, prociklisku fiskālo politiku, ko izraisīja netiešo nodokļu samazinājumi un publiskā sektora algu un vecuma pensiju palielinājumi. Saskaņā ar Komisijas dienestu 2018. gada pavasara prognozi, pamatojoties uz nemainīgas politikas pieņemumu, sagaidāms, ka 2018. gadā tas pasliktināsies līdz 3,4 % no IKP 2018. gadā un līdz 3,8 % 2019. gadā. Tiek prognozēts, ka vispārējās valdības parāda attiecība turpinās palielināties līdz 35,3 % 2018. gadā un 36,4 % 2019. gadā. Rumānijas fiskālās sistēmas noteikumi ir stingri. Tomēr fiskālās sistēmas sasniegumi efektīvas īstenošanas jomā pēdējos gados ir bijuši vāji, kā liecina strukturālās bilances pasliktināšanās un izdevumu noteikumu apiešana, izmantojot budžeta grozījumus gada laikā.

(*) Komisijas dienestu 2018. gada pavasara prognoze.

Avots: Eurostat, Komisijas dienesti.

Rumānija nav izpildījusi valūtas kursa kritēriju. Rumānijas leja nav iesaistīta VKM II. Rumānija izmanto mainīgā valūtas kursa režīmu, kas ļauj centrālajai bankai veikt intervences valūtas tirgū. Lejas maiņas kurss attiecībā pret euro bija stabils līdz 2016. gada septembrim, kad tās vērtība sāka nedaudz samazināties. Galvenie vērtības samazinājuma virzītājspēki bija tirdzniecību veicinošana procikliska fiskālā politika, tekošā konta deficīti un augstākas inflācijas prognozes. Valūtas maiņas kurss 2017. gada beigās bija 4,63 RON/EUR un 2018. gada sākumā turpināja samazināties līdz 4,66 RON/EUR 2018. gada martā. Salīdzinājumā ar citām reģiona valstīm, kas darbojas ar mainīgiem valūtas maiņas kursiem, lejas maiņas kurss attiecībā pret euro bija relatīvi mazāk pakļauts svārstībām. Divu gadu laikā pirms šā novērtējuma veikšanas lejas vērtība attiecībā pret euro samazinājās par aptuveni 4 %.

Rumānija neatbilst ilgtermiņa aizdevumu procentu likmju konverģences kritērijam. Vidējā ilgtermiņa aizdevumu procentu likme Rumānijā gada laikā līdz 2018. gada martam bija 4,1 %, kas ir augstāka par 3,2 % atsaucēs vērtību. Ilgtermiņa procentu likmes pakāpeniski samazinājās līdz aptuveni 3 % 2016. gada oktobrī, kad tās atkal sāka palielināties. Tās līdz šim pieaug, 2018. gada sākumā sasniedzot 4,5 %. Ilgtermiņa procenta likmju starpība, salīdzinot ar Vācijas etalona obligāciju, samazinājās no aptuveni 340 bāzes punktiem 2016. gada aprīlī līdz mazāk par 300 bāzes punktiem 2016. gada oktobrī, kad tā atkal sāka palielināties. 2018. gada martā tā bija 400 bāzes punktu.

Ir izvērtēti arī **papildu faktori**, tostarp maksājumu bilances attīstība un tirgu integrācija. Rumānijas ārējā balance kopš 2015. gada pakāpeniski pasliktinās un 2017. gadā, pirmo reizi piecos gados, kļuva negatīva. Ņemot par vērtējuma pamatu atsevišķus rādītājus attiecībā uz darījumdarbības vidi, Rumānijas rādītāji ir sliktāki nekā vairumam eurozonas dalībvalstu. Galvenās problēmas ir saistītas arī ar iestāžu sistēmu, tostarp korupciju un valsts pārvaldes efektivitāti. Rumānijas finanšu sektors ir labi integrējies ES finanšu sektorā, jo īpaši pateicoties tam, ka liela daļa vietējo banku pieder ārvalstu īpašniekiem.

8. ZVIEDRIJA

Ņemot vērā juridiskās atbilstības un konverģences kritēriju atbilstības novērtējumu, kā arī papildu faktoros, Komisija uzskata, ka Zviedrija nav izpildījusi nosacījumus euro ieviešanai.

Zviedrijas tiesību akti, konkrētāk, likums “Par Sveriges Riksbank”, valdības dokuments un Valūtas kursa politikas likums, **nav pilnībā atbilstoši** LESD 131. pantā noteiktajam saderības pienākumam. Pastāv neatbilstības un nepilnības saistībā ar centrālās bankas neatkarību, monetārās finansēšanas aizliegumu, kā arī centrālās bankas integrāciju ECBS euro ieviešanas laikā.

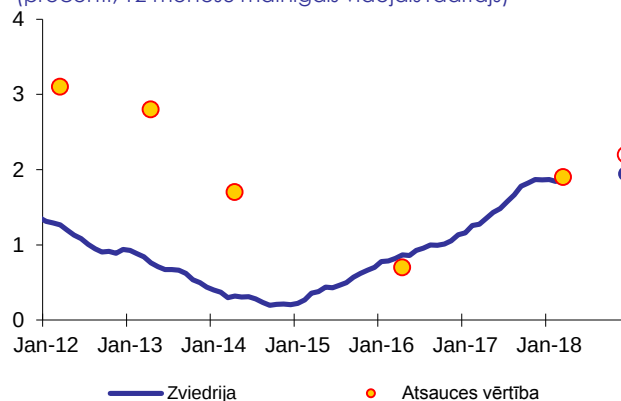
Zviedrija ir izpildījusi cenu stabilitātes kritēriju. Vidējais inflācijas līmenis Zviedrijā 12 mēnešu laikā līdz 2018. gada martam bija 1,9 %, kas atbilst 1,9 % atsaucēs vērtībai. Sagaidāms, ka turpmākajos mēnešos tas samazināsies zem atsaucēs vērtības.

Zviedrijas vidējais inflācijas līmenis 2017. gadā sasniedza 1,9 %, salīdzinot ar 1,1 % 2016. gadā, ar pakalpojumu un enerģijas cenu galveno pieaugumu galvenokārt saistībā ar kronas vērtības samazināšanos un nepārtraukta vietējā pieprasījuma

paplašināšanu, ko veicina atbalstoša *Riksbank* monetārā politika. Gada SPCI inflācija 2018. gada martā bija 2,0 %.

Domājams, ka SPCI inflācija 2018. gada laikā saglabāsies kopumā stabila. Paredzams, ka naftas cenas radīs augšupēju spiedienu uz SPCI 2018. gadā. Tomēr paredzams, ka zems algu pieaugums, kas tiek prognozēts joprojām mērens un ir bijis pieticīgs sakarā ar pasaules mēroga konkurences spiedienu, zemām algām un neizmantotu darbaspēku, nedaudz samazinās augstāku naftas cenu ietekmi. Tādēļ Komisijas dienestu 2018. gada pavasara prognozē paredzēta 1,9 % vidējā gada inflācija 2018. gadā un 1,7 % – 2019. gadā. Cenu līmenis Zviedrijā ir relatīvi augsts (apmēram 122 % no eurozonas vidējā līmeņa 2016. gadā).

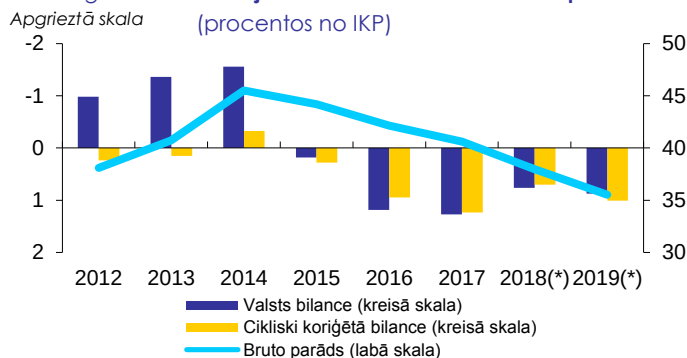
8.a diagramma. **Zviedrija - Inflācijas kritērijs kopš 2012. gada**
(procenti, 12 mēnešu mainīgais vidējais rādītājs)

Piezīme. Punkti 2018. gada decembrī rāda prognozēto atsauces vērtību un 12 mēnešu vidējo inflāciju valstī.
Avoti: Eurostat, Komisijas dienestu 2018. gada pavasara prognoze.

Zviedrija ir izpildījusi publisko finanšu stāvokļa kritēriju. Uz Zviedriju neattiecas Padomes lēmums par pārmērīga budžeta deficīta pastāvēšanu. Turklāt, pamatojoties uz 2018. gada konverģences programmas novērtējumu, sagaidāms, ka Zviedrija 2018. un 2019. gadā joprojām atbildīs Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumiem. Vispārējās valdības budžeta pārpalikums nedaudz palielinājās no 1,2 % no IKP 2016. gadā līdz 1,3 % no IKP 2017. gadā, to joprojām atbalsta ieņēmumu rādītāji, kas, pateicoties stabilai ekonomikas izaugsmei, bija pārsteidzoši pozitīvi. Turpretim izdevumi par patvēruma meklētāju uzņemšanu un integrēšanu bija mazāki, nekā paredzēts 2016.–2017. gadā. Saskaņā ar Komisijas 2018. gada pavasara prognozi gaidāms, ka vispārējās valdības budžeta pārpalikums sasniegs 0,8 % no IKP 2018. gadā un 0,9 % 2019. gadā. 2017. gadā vispārējās valdības kopējā parāda attiecība pret IKP samazinājās līdz 40,6 %, un paredzams, ka tā turpinās samazināties līdz 38,0 % no IKP 2018. gadā un 35,5 % no IKP 2019. gadā. Zviedrijai ir spēcīga fiskālā sistēma, kurā 2017. gada beigās tika veiktas reformas, tostarp samazinot budžeta pārpalikuma mērķi līdz 0,33 % no IKP (no 1 % iepriekš), ieviešot jaunu parāda enkuru un stiprinot Fiskālās politikas padomes pilnvaras.

8.b diagramma. Zviedrija - Valsts budžeta balance un parāds

(*) Komisijas dienestu 2018. gada pavasara prognoze.

Avots: Eurostat, Komisijas dienesti.

Zviedrija nav izpildījusi valūtas kursa kritēriju. Zviedrijas krona nav iesaistīta VKM II. Zviedrija izmanto mainīgā valūtas kursa režīmu, kas ļauj centrālajai bankai veikt intervences valūtas tirgū. Kronas vērtība turpināja 2013. gada sākumā sāktu samazināšanās tendenci. Vērtības samazināšanās notika apstākļos, kad turpinās monetārās politikas ierobežojumu atvieglojumi un trīs mēnešu *STIBOR-EURIBOR* starpības palielināšanās laikposmā no 2016. līdz 2017. gadam, ar svārstībām kopumā no -30 bāzes punktiem līdz -10 bāzes punktiem. 2018. gada sākumā starpība bija aptuveni -10 bāzes punkti. Divu gadu laikā pirms šā novērtējuma veikšanas kronas vidējais kurss SEK/EUR bija 9,6 un vērtība attiecībā pret euro samazinājās par aptuveni 10 %.

Zviedrija ir izpildījusi ilgtermiņa procentu likmju konverģences kritēriju. Vidējā ilgtermiņa procentu likme Zviedrijā viena gada laikā līdz 2018. gada martam bija 0,7 %, tātad krietni zemāka par 3,2 % atsauces vērtību. Zviedrijas ilgtermiņa procentu likmes mēnesī sāka atgūties no visu laiku zemākā līmeņa 0,1 % apmērā 2016. gada augustā, sasniedzot 0,9 % 2018. gada sākumā, kas joprojām ir ļoti zems salīdzinājumā ar pagātnē pieredzēto. Starpība, salīdzinot ar Vācijas etalona obligāciju, joprojām bija ļoti zema, pat ja tās palielinājās no negatīvām vērtībām 2016. gada vasarā. Tās bija diapazonā no 20 līdz 40 bāzes punktiem līdz 2017. gada pēdējam ceturksnim, kad tās nedaudz pārsniedza šo diapazonu. 2018. gada martā tās bija 53 bāzes punkti.

Ir izvērtēti arī **papildu faktori**, tostarp maksājumu bilances attīstība un tirgu integrācija. Zviedrijas ārējā bilancē joprojām vērojams pārpalikums 4,2 % apmērā no IKP 2016. gadā un 3,2 % apmērā 2017. gadā. Zviedrijas ekonomika ar tirdzniecības un ieguldījumu saikņu palīdzību ir labi integrējusies eurozonas ekonomikā. Ņemot par vērtējuma pamatu atsevišķus rādītājus attiecībā uz darījumdarbības vidi, Zviedrijas rādītāji ir labāki nekā vairumam eurozonas dalībvalstu. Zviedrijas finanšu sektors ir labi integrējies ES finanšu sektorā. Par Zviedriju tika sagatavots papildu padziļināts pārskats makroekonomikas nelīdzsvarotības novēršanas procedūras ietvaros. Tajā tika konstatēts, ka Zviedrijā joprojām pastāv makroekonomikas nelīdzsvarotība, jo pārāk augstu novērtētās mājokļu cenas apvienojumā ar mājāsaimniecību parāda pastāvīgu pieaugumu rada haotiskas korekcijas riskus. Informētība par pieaugošajiem riskiem iestāžu vidū ir laba, un ir veikti politikas pasākumi, lai iegrožotu hipotekāro parādu pieaugumu un veicinātu mājokļu būvniecību. Tomēr tie nav bijuši pietiekami, lai līdz šim novērstu nelīdzsvarotību.